

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

25.03.2019

с. Старое Дрожжаное

КАРАР

№ 140

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы “Балалар-яшүсмерләр спорт мәктәбе” өстәмә белем бирү муниципаль бюджет оешмасының исемен үзгәртү хакында

Муниципаль бюджет учреждениеләренән эффектив эшчәнлеген оптимизацияләү максатында, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Уставының 44 маддәсенә туры китереп, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ**:

1. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы “Балалар-яшүсмерләр спорт мәктәбе” өстәмә белем бирү муниципаль бюджет оешмасының исемен Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы “Спорт мәктәбе” муниципаль бюджет оешмасы итеп үзгәртәргә.

2. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы “Спорт мәктәбе” муниципаль бюджет оешмасында Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы “Балалар-яшүсмерләр спорт мәктәбе” өстәмә белем бирү муниципаль бюджет оешмасының эшчәнлек максатлары һәм төрләре саклана дип билгеләргә.

3. Кушымтада бирелгән Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы “Спорт мәктәбе” муниципаль бюджет оешмасының Уставын расларга.

4. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы “Спорт мәктәбе” муниципаль бюджет оешмасы директорына гамәлдәге законнар нигезендә салым органнарында дәүләт теркәве узар өчен документлар тапшыру вакытында гариза бирүче вәкаләтләр тапшырырга.

5. Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының 2018 ел, 13 август № 395 карарын гамәлдән чыккан дип санарга.

Башкарма комитет Житәкчесе
вазифаларын башкаручы:

И.Р. Измайлов

Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль районы
Башкарма комитетының
25 03 2019 ел № 140
карары белән расланган

Татарстан Республикасы
Чүпрәле муниципаль районы
”Спорт мәктәбе” муниципаль бюджет оешмасы
УСТАВЫ
(яна редакциядә)

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы
“Балалар-яшүсмерләр спорт мәктәбе”
өстәмә белем бирү муниципаль бюджет оешмасы
УСТАВЫ
(иске редакциядә)

I. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Әлеге Устав Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы "Спорт мәктәбе" муниципаль бюджет оешмасы (алга таба – Оешма) эшчәнлеген жайга сала.

1.2. Оешманың тулы рәсми исеме:

рус телендә: муниципальная бюджетная организация «Спортивная школа» Дрожжановского муниципального района Республики Татарстан;

татар телендә: Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы «Спорт мәктәбе» муниципаль бюджет оешмасы.

Оешманың кыскартылган исеме: МБО «Спорт мәктәбе».

1.3. Оешманы гамәлгә куючы – Татарстан Республикасы "Чүпрәле муниципаль районы" муниципаль берәмлеге исемнән вәкаләтле орган - Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитеты.

1.4. Оешманың милке һәм ул урнашкан җир кишәрлегенә милекчәсе - "Чүпрәле муниципаль районы" муниципаль берәмлеге.

1.5. Оешма дәүләт теркәве узган моменттан юридик зат булып санала, үзенең аерымланган милкенә, мөстәкыйль баланска, финанс органнарында исәп-хисап счетларына, үз исеме төшерелгән мөһергә, эмблемага, бланкларга ия.

1.6. Оешма үз исемнән милек хокукы һәм милеккә булмаган хокук алырга һәм гамәлгә ашырырга, йөкләмәләр алырга, судларда дөгъвачы һәм жавап бирүче буларак катнашырга хокуклы.

1.7. Оешма билгеләнгән тәртиптә исәп-хисап счетлары ачырга хокуклы.

1.8. Оешма үз йөкләмәләре буенча үзгәчә оператив идарәдә булган, Оешмага Милекче тарафыннан беркетелгән яки табыш китерүче эшчәнлектән килгән табыш бәрабәренә сатып алынган барлык милек белән, Оешмага Милекче тарафыннан беркетелгән яки Оешма тарафыннан аңа шундый милек алып өчен Гамәлгә куючы бүлеп биргән акчага сатып алынган аеруча кыйммәтле күчмә милектән, шулай ук күчмәсез милектән кала, жавап бирә.

1.9. Оешма, хәрби бурычлы затларны хәрби исәпкә алу турындагы законнарга һәм хәрби идарәнең жирле органнары таләпләренә таянып, Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән мобилизацион бурычларны үтәү буенча жавап тота, гражданлык оборонасы турындагы гамәлдәге законнар куйган таләпләрне үти.

1.10. Оешма, үз компетенциясе чикләрендә, дәүләт сәре булып саналган мәгълүматны саклауны тәмин итә. Оешмада дәүләт сәре булып саналган мәгълүматны саклау өчен жаваплылык директорга йөкләнә.

1.11. Оешманың урнашу урыны һәм юридик адресы: 422470, Татарстан Республикасы, Иске Чүпрәле авылы, Дзержинский урамы, 36А йорт.

1.14. Түләүсез тренировка дәрәсләре уздырылучы биналарның урнашу урыннары адреслары:

1.14.1. 422478, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, Алешкин-Саплык авылы, Мәктәп ур., 8 йорт.

- 1.14.2. 422481, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, Городище авылы, Цеткин ур., 2а йорт.
- 1.14.3. 422472, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, Түбән Каракитә авылы, Мәктәп ур., 1 йорт.
- 1.14.4. 422480, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, Иске Чокалы авылы, Коминтерн ур., 12 йорт.
- 1.14.5. 422485, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, Чуваш Чүпрәлесе авылы, Мәдәният ур., 5 йорт.
- 1.14.6. 422465, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, Хорновар-Шигали авылы, Горький ур., 4 йорт.
- 1.14.7. 422482, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы,, Зур Аксу авылы, Октябрь ур., 47 йорт.
- 1.14.8. 422464, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, Уби авылы, Кызыл майдан ур., 48 йорт.
- 1.14.9. 422464, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, Яңа Уби авылы, Тынычлык ур., 7 йорт.
- 1.14.10. 422474, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы,, Шланга авылы, Ленин ур., 26 йорт.
- 1.14.11. 422470, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, Иске Чүпрәле авылы, Көнъяк ур., 5 йорт.
- 1.14.12. 422470, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, Иске Чүпрәле авылы, Ш. Мөдәррис ур.,2А йорт.
- 1.14.13. 422470, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, Иске Чүпрәле авылы, Дементьев ур., 4 йорт.
- 1.14.14. 422470, Татарстан Республикасы, Чүпрәле районы, Иске Чүпрәле авылы, Дзержинский ур. 36А йорт.

II. ОЕШМА ЭШЧӘНЛЕГЕНЕҢ МАКСАТЛАРЫ, БУРЫЧЛАРЫ, ПРЕДМЕТЫ ҺӘМ ТӨРЛӘРЕ

2.1. Оешма эшчәнлегенең максатлары физик культураны һәм халыкның төрле төркемнәре арасында массакуләм спортны үстерүдән, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе жыелма командалары составына керә алырлык югары класслы спортчылар әзерләүдән гыйбәрәт.

2.2. Оешманың бурычлары:

Татарстан Республикасы һәм Россия жыелма командалары составына керергә мөмкинлек бирүче югары тотрыклы нәтижеләргә ирешү өчен махсулаштырылган спорт буенча хәзерләнүгә оптималь санда перспективалы спортчыларны тарту;

спорт белән системалы шөгыйльләнүгә максималь мөмкин булган санда кызыксынучыларны тарту;

спортчыларда физик, мораль-этика, ихтыярлылык сыйфатлары тәрбияләү;
шөгыйльләнүчеләрнең сәламәтлеген ныгыту;

спортчыларның физик эзерлек дәрәжәсен һәм спорттагы нәтижәләрен үстерү;

яшьләр арасында бозык гадәتلәргә һәм хокук бозуларга каршы профилактика.

2.3. Оешма эшчәнлегенң предметы хезмәт күрсәтү, физик культура һәм спорт сферасында Оешма төзелүнең максатларына ирешүгә юнәлтелгән эшләр башкару буенча эшчәнлегеннән гыйбәрәт.

2.4. Оешма эшчәнлегенң төп төре булып “Физик культура һәм спорт” тора.

Оешма үз эшчәнлегенң төп төренә туры китереп, законнарда билгеләнгән тәртиптә муниципаль бирем кысаларында түбәндәге хезмәтләргә һәм эшләргә башкара:

футбол, йөзү, көрәш, хоккей, чаңгыда узышлар, бадминтон, өстәл теннисы, ирекле көрәш, бокс буенча спорт эзерлеге программаларын гамәлгә ашыру;

спорт эзерлеге узучы затларның спорт ярышларында катнашуын тәмин итү;

жыелма спорт командаларының спорт ярышларында катнашуын тәмин итү;

медик-тернәкләндерү (реабилитация) чаралары, тестлаштыру, тирәнтен медицина тикшерүе үткәрү;

чикләнгән вакыт эчендә ирекле файдалану өчен ябык спорт объектларына керү мөмкинлеген тәмин итү;

обеспечение доступа к закрытым спортивным объектам для свободного пользования в течение ограниченного времени;

спорт-сәламәтлендерү этабын оештыру һәм үткәрү.

организация и проведение спортивно-оздоровительного этапа.

2.5. Муниципаль биремнәр нигезендәге эшчәнлектән тыш, гражданнар һәм юридик затлар өчен федераль законнар билгеләгән тәртиптә Оешма үз ихтыяры белән аның төп эшчәнлегенә кагылышлы түләүле һәм охшаш хезмәтләр күрсәткәндә бердәй шартларда эшләр башкарырга, хезмәт күрсәтергә хокуклы, шул исәптән:

а) муниципаль биремнән тыш башкарылганда 2.4 пункттында күрсәтелгән муниципаль хезмәтләр (эшләр);

б) эшчәнлекнең төп төрләре чикләрендә муниципаль хезмәтләр исемлегенә кермәгән, өстәмә муниципаль хезмәтләр булып торган хезмәтләр.

2.6. Оешма эшмәкәрлек эшчәнлеген һәм башка табыш китерүче эшчәнлекне, әгәр алар Оешма төзелгәндә куелган максатларга ирешүгә булышлык итсә, гамәлгә ашыра ала.

2.7. Эшчәнлекнең төп төрләрен гамәлгә ашыру кысаларында Оешма түбәндәге функцияләргә башкара:

2.7.1. Эзерлек этапларында спорт төрләре: футбол, йөзү, көрәш, хоккей, чаңгыда узышлар, бадминтон, өстәл теннисы, ирекле көрәш, бокс буенча спорт эзерлеге программаларын төзү, раслау һәм гамәлгә ашыру.

2.7.2. Эшче программалар, укыту планнары, календарь укыту графиклары, башка компонентлар, шулай ук баяләүче һәм методик материаллар әзерләү һәм раслау.

2.7.3. Спортчыларны шәхси әзерләү планнарын төзү һәм раслау.

2.7.4. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының физкультура һәм спорт чаралары Бердәм календарь планына кертелгән чараларны гамәлгә ашыру.

2.7.5. Физик культура һәм спорт буенча дәресләр үткәрү.

2.8. Оешма өчен муниципаль биремнәр Гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә, Оешма эшчәнлегенең әлеге Уставта күздә тотылган төп төрләренә туры китереп, формалаштырыла һәм раслана.

III. ОЕШМАНЫҢ ХОКУКЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ

3.1. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары билгеләгән тәртиптә Оешма хокуклы:

3.1.2. Юридик һәм физик затлар белән Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарына, шулай ук Оешма эшчәнлегенең максатларына, предметына, төрләренә каршы килмәүче килешүләр төзәргә.

3.1.3. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарына һәм әлеге Уставта билгеләнгән максатларга туры китереп, үз эшчәнлегенең эчтәлеген һәм конкрет формаларын билгеләргә.

3.1.4. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә, Гамәлгә куючы белән килештереп, Оешма эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен кирәк булган структур бүлекчәләр төзәргә.

3.1.5. Оешма дүләт органнары, жирле үзидарә органнары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар һәм гражданнар белән барлык сфераларда да мөнәсәбәтләрне шартнамәләр, килешүләр, контрактлар нигезендә төзи.

3.1.6. Гамәлгә куючы белән килештереп Оешма эшчәнлеген планлаштырырга һәм үсеш перспективаларын билгеләргә.

3.1.7. Спорт хәзерлеген материал-техник тәмин итүне, биналарны спорт әзерлегенең федераль стандартларына туры китереп жиһазлауны гамәлгә ашырырга.

3.1.8. Үзтикшерү үткәрергә, спорт әзерлеге сыйфатын баяләүнең эчке системасы эшчәнлеген тәмин итәргә.

3.1.9. Методик эш оештырырга, шул исәптән конференцияләр, семинарлар оештырырга һәм үткәрергә.

3.1.10. Оешма халыкка, предприятиеләргә, учреждениеләр, оешмаларга өстәмә түләүле хезмәт күрсәтергә хокуклы. Түләүле хезмәтләр жирле бюджет акчасына финансланучы спорт мәктәбенең төп эшчәнлеге урынына күрсәтелергә тиеш түгел.

3.2. Оешма Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарына, Оешма эшчәнлегенә максатларына һәм предметына каршы килмәгән башка хокукларны гамәлгә ашыра.

3.3. Оешма бурычлы:

3.3.1. Гамәлгә куючы тарафыннан формалаштырылган һәм расланган муниципаль биремне үтәргә.

3.3.2. Оешма хезмәткәрләре өчен куркынычсыз хезмәт шартлары булдыру һәм аларны социаль яклауны гамәлгә ашыру; спорт эзерлегенә куркынычсыз шартларын булдыру буенча чаралар күрергә.

3.3.3. Гамәлдәге законнар һәм Оешманың тиешле локаль акты нигезендә Оешма эшчәнлегенә турындагы мәгълүматның ачык булуын тәмин итәргә.

3.3.4. Оешма биналарындагы милекне һәм матди кыйммәтләрне саклауны тәмин итәргә.

3.3.5. Оешма хезмәткәрлеренә квалификациясен күтәрүне тәмин итәргә.

3.3.6. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә оешма спортчыларына спорттагы исемнәр һәм спорт разрядлары бирүне тәмин итәргә.

3.3.7. Спорт эзерлегенә федераль стандартлары таләпләрен үтәргә.

3.3.8. Сайланган спорт төре (спорт дисциплинасы) буенча тренер (тренерлар) житәкчелегендә кешенә спорт эзерлегенә программаларына туры килгән сыйфатлы һәм тулы спорт эзерлегенә үтүен тәмин итәргә.

3.3.9. Спорт эзерлегенә үтүчеләрнең медицина тәмин ителешен гамәлгә ашырырга.

3.3.10. Спортта допинг куллануны кисәтү һәм аның белән көрәш чараларын гамәлгә ашырырга, шул исәптән ел саен спорт эзерлегенә узучылар белән дәресләр үткәргә, анда аларга спортта допинг куллануның спортчы сәламәтлегенә зыяны, допингга каршы кагыйдәләрен бозган өчен җаваплылык хакында мәгълүмат җиткерергә.

3.3.11. Спорт эзерлегенә үтүчеләрне спорт эзерлегенә узу, спорт төрләре буенча допингга каршы кагыйдәләр, шулай ук Оешманың эчке тәртип кагыйдәләре белән бәйлә локаль норматив актлар белән таныштырырга.

3.3.12. Спорт эзерлегенә үтүчеләрне һәм аларның тренерларын спорт чараларында, шул исәптән рәсми спорт ярышларында, катнашу өчен җибәрергә.

3.4. Оешма үзенә кергән акчалар белән Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының Казначейство Департаментында ачылган исәп-хисап саны аша законнарда билгеләнгән тәртиптә операцияләр үткәрә.

3.5. Муниципаль биремнәрне үтәүне финанс ягыннан тәмин итү Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы бюджетыннан бирелгән субсидияләр формасында гамәлгә ашырыла. Россия Федерациясе Бюджет кодексына туры китереп Оешмага башка максатлар өчен дә субсидияләр бирелергә мөмкин.

3.6. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарына, әлеге Уставка һәм Оешманың локаль норматив актларына туры китереп Оешма башка бурычлар үти.

3.7. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарына туры китереп Оешма үз компетенциясе чикләрендә мөнәсәбәтләрне жайлаучы нормаларны үз эченә алган локаль норматив актлар кабул итә.

3.8. Оешмада сәяси партияләрнең, сәяси жәмәгать хәрәкәтләренең, дини берләшмәләрнең һәм алар гамәлгә куйган оешмаларның оештыру структураларын төзү һәм аларның эшчәнлеге тыела.

IV. ГАМӘЛГӘ КУЮЧЫНЫҢ КОМПЕТЕНЦИЯСЕ

4.1. Оешманы Гамәлгә куючының компетенциясенә түбәндәгеләр керә:

а) Оешманы төзегәндә, үзгәртеп төзегәндә, тибын үзгәрткәндә һәм гамәлдән чыгарганда Гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен үтәү;

б) Оешманың Уставын һәм аңа кертелгән үзгәрешләрне раслау;

в) Оешманың житәкчесен билгеләү (раслау) һәм аның вәкаләтләрен туктату;

г) Оешма житәкчесе белән хезмәт килешүе төзү һәм аны өзү;

д) Оешма Уставында каралган эшчәнлекнең төп төрләренә туры китереп юридик һәм физик затларга муниципаль хезмәт күрсәтүгә (эш башкаруга) муниципаль бирем формалаштыру һәм раслау;

е) Оешмага Милекче тарафыннан беркетелгән яки Оешма тарафыннан милек сатып алуга бирелгән акчага сатып алынган аерым кыйммәткә ия күчемле милекнең төрләрен һәм исемлеген билгеләү;

ж) Оешманың “Коммерциячел булмаган оешмалар турында” гы к Федераль законның 9.2 маддәсе 13 пунктында күздә тотылган критерийларга туры килгән эре килешүләр, күчемсез һәм аерым кыйммәткә ия күчемле милек белән килешүләрдән кала, төзүен алдан килештерү;

з) Оешма катнашында Оешманың “Коммерциячел булмаган оешмалар турында” гы к Федераль законның 27 маддәсендә билгеләнгән критерийлар буенча мәнфәгатьләренә туры китереп төзелгән килешүләрне, күчемсез һәм аерым кыйммәткә ия күчемле милек белән килешүләрдән кала, хуплау хакында карар кабул итү;

и) Оешма эшчәнлеге төрләренә караган, муниципаль биремнән тыш башкарылган хезмәтләр (эшләр) өчен, шулай ук муниципаль бирем кысаларында федераль законнарда билгеләнгән очрақларда физик һәм юридик затлар тарафыннан түләү тәртибен билгеләү;

к) Оешма эшчәнлеге нәтижәләре турындагы һәм аңа беркетелгән муниципаль милектән Россия Федерациясе Финанс Министрлыгы билгеләгән гомуми таләпләргә туры китереп файдалану турындагы хисапны төзү һәм раслау тәртибен билгеләү;

л) законнарда билгеләнгән очрақларда коммерциячел булмаган оешмаларга аларны гамәлгә куючы яки катнашучы сыйфатында акча

средстволары (әгәр акча тапшыруның шартлары башканы күздә тотмаса) һәм башка милекне (Оешмага Милекче тарафыннан беркетелгән яки Оешма тарафыннан милек сатып алуға бирелгән акчаға сатып алынган аерым кыйммәткә ия күчемле милектән кала), шулай ук күчемсез милекне тапшыруны килештерү;

м) муниципаль биремне үтәүне финанслар белән тәэмин итү;

н) гамәлдәге законнарда каралган таләпләргә туры китереп Оешманың финанс-хужалык планын төзү һәм раслау тәртибен билгеләү;

о) Оешманың кредитор бурычларының соңгы чиктәге, ягъни шуннан артып китү Оешма житәкчесе белән хезмәт килешүе эш бирүче инициативасы белән Россия Федерациясә Хезмәт кодексына туры китереп өзәлүгә китерүче, зурлығын билгеләү;

п) гамәлдәге законнар нигезендә Оешма эшчәнлегенә контрольне гамәлгә ашыру;

р) милекне янадан бүлгән чакта бюджет учреждениесеннән баланс бәясә 200 мең сумға чаклы булган (авторанспорттан кала) күчемле милекне алу турында карар кабул итү;

с) милекне янадан бүлгән чакта бюджет учреждениесенә баланс бәясә 200 мең сумға чаклы булган (авторанспорттан кала) күчемле милекне беркетү турында карар кабул итү;

т) Гамәлгә куючының Россия Федерациясә һәм Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында билгеләнгән башка функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыру.

V. ОЕШМА БЕЛӘН ИДАРӘ ИТҮ

5.1. Оешма белән идарә итү федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актларына һәм әлегә Уставка туры китереп шәхси идарә һәм коллегиальлек принциплары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Оешманың шәхси башкарма идарәчесә булып Оешма директоры тора.

Оешманың идарәче коллегиаль органнары булып Гомуми жыелыш, Оешманың тренерлар Советы тора.

5.2. Житәкченең (алга таба “Директор” дип исемләнә) компетенциясенә законнарда яки Оешма Уставында каралган мәсьәләләр керә.

5.3. Оешма Директоры үз эшчәнлеген Директорның хокуклары, бурычлары, жаваплылығы, аның хезмәтенә түләү шартлары, килешүнең сроклары, эштән азат ителү шартлары билгеләнгән, Гамәлгә куючы белән төзелгән хезмәт килешүе нигезендә гамәлгә ашыра.

5.4. Оешма Директоры Оешма белән ағымдагы житәкчелекне гамәлгә ашыра һәм үз эшчәнлегә буенча Гамәлгә куючыға хисап бирә.

5.5. Оешма Директоры Спорт мәктәбе исеменнән ышанычнамәсәз эш итә, аның мәнфәгатьләрен Татарстан Республикасы территориясендә һәм аннан читтә кайгырта, шул исәптән:

- федераль законнарга туры китереп Спорт мәктәбе исеменнән гражданлык-хокукий килешүләр, хезмәт килешүләре төзи, Спорт мәктәбенң структурасын һәм штатларын раслый, Спорт мәктәбе хезмәткәрләренң вазифаи инструкцияләрен һәм бүлекчәләр турындагы нигезләмәләрне раслый;
  - эшкә ала һәм эштән азат итә;
  - ышанычнамәләр бирә;
  - Спорт мәктәбенң барлык хезмәткәрләре өчен үтәләше мәжбүри булган боерыклар чыгара һәм күрсәтмәләр бирә;
  - Оешманың финанс-хужалык планын, аның еллык һәм бухгалтерлык хисапларын, Оешма эшчәнлеген регламентлаштыручы эчке документларны раслый; Татарстан Республикасы Финанс Министрлыгы Казначейство Департаментында счет ачуны тәмин итә, Россия Федерациясенң салым турындагы законнарында каралган тәртиптә һәм күләмдә салым һәм жыемнарны вакытында түләүне тәмин итә, билгеләнгән тәртиптә статистик, бухгалтерлык хисапларын һәм башка хисапларны тапшыра;
  - Оешманың хокукий һәм башка локаль актларын имзалый, Оешма исеменнән ышанычнамә, шул исәптән башка кешегә ышанып тапшыру хокукы белән дә, бирә, боерык һәм карарлар чыгара, эш куша һәм Спорт мәктәбенң барлык хезмәткәрләре өчен үтәләше мәжбүри булган күрсәтмәләр бирә;
  - федераль законнарга туры китереп, вазифаи сер булырга тиешле мәгълүматның составын һәм күләмен билгели, шулай ук аны саклау тәртибен билгели һәм аны үтәүне тәмин итә;
  - Спорт мәктәбе эшчәнлегенң законлылығын тәмин итә, Оешма бүлекчәләренң эшенә контрольлек итә һәм аларның үзара эффектлы эшләүләрен тәмин итә;
- үз компетенциясен гамәлгә ашыруга бәйле башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.
- Директор күрсәтмәләре барлык хезмәткәрләр өчен дә мәжбүри.
- Оешма Директоры бурычлы:
- а) муниципаль биремнң тулысынча үтәлешен тәмин итү;
  - б) Оешма күрсәткән муниципаль һәм башка хезмәтләренң, башкарган эшләренң сыйфатын яхшырту буенча даими эш алып бару;
  - в) Гамәлгә куючы билгеләнгән тәртиптә Оешманың финанс-хужалык планын тулысынча төзү һәм үтәлешен тәмин итү;
  - г) Гамәлгә куючы билгеләнгән тәртиптә оператив идарә итү өчен беркетелгән милектән файдалану турында Оешма эшчәнлеген буенча хисап төзүне тәмин итү;
  - д) бюджет акчаларыннан, шул исәптән хезмәт күрсәтүгә (эш башкаруга) субсидияләрдән, башка максатларга субсидияләрдән макчатчан һәм рациональ файдалануны, Оешма тарафыннан федераль законнарга туры китереп финанс дисциплинасын үтәүне тәмин итү;

- е) эшләр башкару, хезмэт күрсәтү буенча килешү йөкләмәләрен үтәүне тәмин итү;
- ж) Оешманың срогында түләнмәгән бурычларын булдырмау;
- з) Оешмага оператив идарә итү өчен беркетелгән милекнең сакланышын, файдаланылуын тәмин итү;
- и) Оешма хезмәткәрләренә эш хакын вакытында түләүне тәмин итү, Спорт мәктәбе хезмәткәрләренә эш хакын арттыру буенча чаралар күрү;
- к) Гамәлгә куючы белән федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының норматив хокукый актларында, әлеге Уставта каралган очракларда һәм тәртиптә Спорт мәктәбенә аңа оператив идарә итү өчен беркетелгән дәүләтнең күчемсез һәм аерым кыйммәткә ия күчемле милек белән идарә итүне, шул исәптән аңа хокукларны тапшыруны, шулай ук гамәлдән чыгаруны килештерү;
- л) Оешма эре килешүләр төзегәндә Гамәлгә куючы белән, ул билгеләгән тәртиптә, алдан килештерү;
- м) Төзелүенә ихтыяж булган һәм Оешма катнашында төзеләчәк килешүләренә Гамәлгә куючы белән килештерү;
- н) Гамәлгә куючы белән федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының карарларында, Уставта каралган очракларда һәм тәртиптә хужалык жәгыятләренә устав (жыелма) капиталына Оешма тарафыннан акча кертүне (кертү шартлары буенча башкача каралмаган булса), аерым кыйммәткә ия күчемле милектән кала, милек кертүне яки гамәлгә куючы, катнашучы буларак милекне башка ысуллар белән тапшыруны килештерү;
- о) Гамәлгә куючы белән федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының норматив хокукый актларында, әлеге Уставта каралган очракларда һәм тәртиптә филиаллар ачуны һәм бетерүне, Оешманың вәкилләкләрен ачуны һәм ябуны килештерү;
- п) Оешма, аның эшчәнлегә һәм аңа беркетелгән милек хакындагы мәгълүматның федераль законнар таләпләренә туры китереп ачык булуын тәмин итү;
- р) Оешма хезмәткәрләренә эчке хезмәт тәртибе һәм хезмәт дисциплинасы Кагыйдәләрен үтәвен тәмин итү;
- с) Оешмада хезмәтне саклау һәм хезмәт куркынычсызлыгы таләпләренә үтәлешен тәмин итү, техника куркынычсызлыгы кагыйдәләренә һәм Оешма хезмәткәрләренә тормышын һәм сәламәтлеген саклау буенча федераль законнар таләпләренә үтәлүе өчен тиешле чаралар күрү;
- т) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, Гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә аттестация узу;
- у) мобилизацион мөмкинлекләренә булуын һәм гражданлык оборонасы таләпләренә үтәлешен тәмин итү;

ф) федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында, Татарстан Республикасы норматив хокукий актларында, Оешма Уставында, Гамәлгә куючы карарларында билгеләнгән башка бурычларны үтәү.

5.6. Вазифаларын тиешенчә үтәмәү, дәүләт отчетын бозу өчен директор законнарда билгеләнгәнчә җавап тота.

5.7. Директор Оешма алдында эре килешүләр нәтижәсендә, мондый килешү гамәлдән чыгарылган дип саналу-саналмауга бәйсез рәвештә, Оешмага китерелгән зыян күләмендә җавап тота.

5.8. Директор Гамәлгә куючы белән килештереп директор урынбасарларын вазифага билгели.

5.9. Гомуми җыелыш Оешманың югары коллегиаль органы булып тора.

5.9.1. Гомуми җыелыш компетенциясенә керә:

1) Оешманы үстерүнең төп юнәлешләрен;

2) агымдагы эшчәнлекне һәм Оешманың үсешен тәмин итү өчен финанс-хужалык эшчәнлегенең эффектлылыгын күтәрү, хезмәткәрләренең хезмәтен стимуллаштыру, бюджеттан тыш акчалар кертү;

3) коллектив килешүне тикшерү һәм кабул итү;

4) Оешмада спорт эзерлегенең оптималь шартларын һәм формаларын булдыруга булышлык итү;

5) тиешле хезмәт шартларын үтәүгә, спорт эзерлеге үтүгә, тәрбияләнүчеләрнең сәламәтлеген саклау һәм ныгытуга контрольлек итү;

6) Оешма хезмәткәрләре арасынан бүләкләнгән лаеклы кандидатларны тикшерү һәм раслау.

5.9.2. Гомуми җыелыш составына керә: ата-аналар (аларның законлы вәкилләре), тәрбияләнүчеләр вәкилләре, Оешма хезмәткәрләре вәкилләре.

5.9.3. Гомуми җыелыш утырышлары кирәк булган чакта, кварталга бер мәртәбәдән дә сирәк булмаган вакыт аралыгында үткәрелә. Гомуми җыелыш утырышы, әгәр анда аның барлык эгъзаларының яртысынан ким булмаган санда эгъзалары катнашса, карар кабул итәргә хокуклы булып санала.

5.9.4. Гомуми җыелыш карарлары ачык тавыш биреп, катнашучыларның гади күпчелеге тавышы белән кабул ителә.

5.9.5. Утырышны алып бару өчен Гомуми җыелышның рәисе һәм сәркәтибе сайлана. Гомуми җыелыш һәм ул кабул иткән карарлар беркетмә рәвешендә теркәлә. Беркетмәне рәис һәм сәркәтип имзалый.

5.11. Тренерлар советы Оешмада үзидарәнең даими эшләүче органы булып тора. Ул Оешма һәм спорт эзерлеге эшчәнлегенә бәйле мәсьәләләрне карау өчен төзелә.

5.11.1. Тренерлар советы чикләнмәгән срокка төзелә һәм Тренерлар советы турындагы нигезләмәгә таянып эш итә.

5.11.2. Тренерлар советы эгъзалары булып Оешманың тренерлары һәм эшчәнлекләре спорт эзерлеген оештыру һәм гамәлгә ашыру белән турыдан туры бәйле башка хезмәткәрләр тора. Тренерлар советының рәисе булып Оешма директоры исәпләнә.

5.11.3. Тренерлар советы:

1) спорт төрләрә һәм эзерлек этаплары буенча спорт эзерлеге программаларын карап тикшерә;

2) тренерларның квалификациясен күтәрү, алдынгы спорт тәҗрибәсе белән уртаклашу, тренерларны аттестацияләү эшләрен оештыра;

3) спорт эзерлеге узучы затларны эзерлекнең алдагы этабына күчерү мәсьәләләрен карый;

4) спорт эзерлеген оештыру мәсьәләләре комплексын карап тикшерә;

5) спорт эзерлеге узучы затларны Оешмадан чыгару мәсьәләләрен карый;

6) Тренерлар советы турындагы нигезләмәдә каралган башка мәсьәләләрне чишә.

5.11.4. Тренерлар советы тулы составта кирәк булганда, кварталга бер мәртәбәдән дә сирәк булмаган вакыт аралыгында жыела. Агымдагы мәсьәләләрне карау өчен Тренерлар советы чираттан тыш җыелырга мөмкин.

5.11.5. Решения Тренерлар советының үз компетенциясеннән чыгып кабул иткән карарлары, әгәр утырышта аның барлык эгъзаларының яртысыннан ким булмаган санда эгъзалары катнашса, хокукы булып санала. Карарлар гади күпчелек тавыш белән кабул ителә һәм беркетмә формасында рәсмиләштерелә. Тавышлар тигез булганда Тренерлар советы рәисенең тавышы хәлиткеч булып исәпләнә.

VI. ОЕШМАНЫҢ МИЛКЕ ҺӘМ АНЫҢ ЭШЧӘНЛЕГЕН ФИНАНС БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ

6.1 Оешмага милек Гамәлгә куючы (Милекче) тарафыннан оператив идарә хокукы белән беркетелә. Милекне аерым кыйммәткә ия күчемле милек категориясенә кертү турындагы карар Оешмага милек беркетү турындагы карар белән бер вакытта кабул ителә.

6.2. Оешмага үз Уставы максатларын үтәү өчен кирәк булган җир кишәрлеге аңа даими (срогы чикләнмәгән) файдалану хокукы белән бирелә.

6.3. Оешма үзенә беркетелгән милектән файдалану һәм аның белән идарә итү хокукын законнарда билгеләнгән чикләрдә гамәлгә ашыра.

6.4. Милекче ризалыгынан башка Оешманың үзенә Милекче тарафыннан беркетелгән яки Гамәлгә куючы тарафыннан милек сатып алуга бүленеп бирелгән акчага сатып алынган аерым кыйммәткә ия күчемле милек, шулай ук күчемсез милек белән идарә итүгә хокукы юк. Оператив идарә хокукындагы калган милек белән, Уставта һәм законнарда башкача каралмаган булганда, Оешма мөстәкыйль идарә итәргә хокукы.

6.5. Оешманың милке һәм финанс ресурслары формалашу чыганаclarы булып торалар:

- аңа оператив идарә хокукында беркетелгән милек;

- Чүпрәле муниципаль районы бюджетыннан муниципаль хезмәт күрсәтү, эшләр башкару буенча муниципаль биремне үтәүне финанс ягынан тәэмин итү өчен бүленеп бирелгән субсидияләр;

- Чүпрәле муниципаль районы Советының тиешле финанс елына район бюджеты турындагы карары белән муниципаль хезмәт күрсәтү, эшләр башкару буенча муниципаль биремне үтәү белән бәйлә булмаган максатларга бүленеп бирелгән субсидияләр (максатчан субсидияләр);

- табыш китерүче эшчәнлектән килгән акчалар;
- спонсорлардан кергән акчалар һәм гражданның ирекле иганәләре;
- гамәлдәге законнарда тыелмаган башка чыганаclar.

6.6. Оешманың милек һәм акчалары аның балансында чагылдырыла һәм Устав билгеләгән максатларга ирешү өчен кулланыла. Оешмага беркетелгән яки Гамәлгә куючы тарафыннан милек сатып алуга бүленеп бирелгән акчага сатып алынган күчөмсөз милек, шулай ук Оешмада булган аерым кыйммәткә ия күчөмлө милек билгеләнгән тәртиптә аерым хисапланырга тиешләр.

6.7. Табыш китерүче эшчәнлектән килгән акчалар, шулай ук Россия һәм чит ил юридик һәм физик затларыннан иганә рәвешендә кергән акчалар һәм бу акчалар хисабына сатып алынган милек Оешманың мөстәкыйль идарәсенә күчә.

6.8 Оешма коммерциячел булмаган оешмаларга аларны гамәлгә куючы яки катнашучы сыйфатында акчаны (аларны бирү шартларында бүтәнчә каралмаган булса) һәм башка милекне, Милекчә тарафыннан беркетелгән яки Гамәлгә куючы тарафыннан милек сатып алуга бүленеп бирелгән акчага сатып алынган аерым кыйммәткә ия күчөмлө милектән, шулай ук күчөмсөз милектән кала, бары тик Гамәлгә куючы һәм Милекчә ризалыгы белән генә тапшыра ала..

6.9. Оешма хужалык эшчәнлегә һәм башка эшчәнлек нәтижәләре буенча законнарда билгеләнгән тәртиптә салым исәп-хисабы, оператив бухгалтерлык исәп-хисабы һәм статистика исәп-хисабы алып бара..

Оешма ел саен Гамәлгә куючыга күчөмсөз милекне һәм Оешманың үзенә Милекчә тарафыннан беркетелгән яки Гамәлгә куючы тарафыннан милек сатып алуга бүленеп бирелгән акчага сатып алынган аерым кыйммәткә ия күчөмлө милекне карап торуга киткән чыгымнар, тиешле милек һәм жир кишәрлегә буенча салым түлөү объекты буларак салым түлөү чыгымнары, билгеләнгән тәртиптә расланган программалар кысаларында Оешманы үстерүне финанс ягыннан тәмин итүгә чыгымнар исәп-хисабын тапшыра..

6.10. Оешманың акчаларны кредит оешмаларында депозитларга куярга, кыйммәтлө кәгазьләр белән алыш-биреш ясарга, эгәр федераль законнарда башкача каралмаган булса, хокукы юк.

VII. СПОРТ ӘЗЕРЛЕГЕ ҮТҮ ӨЧЕН ОЕШМАГА КАБУЛ ИТҮ КАГЫЙДӘЛӘРЕ.

7.1. Спорт әзерлегә үтү өчен Оешмага кабул итү Гамәлгә куючы тарафыннан расланган муниципаль бирем күрсәткечләренә туры китереп, спортның аерым төре буенча шөгыльләнәргә сәләтне бәяләп, шулай ук әлегә спорт төре белән шөгыльләнәргә каршылыклар булмаганда гамәлгә ашырыла.

Оешма тарафыннан заказчылар белән Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары таләпләренә туры китереп төзелгән килешүләр нигезендә Оешма расланган муниципаль биремнән тыш түләүле спорт эзерлеге үтү өчен кешеләр кабул итәргә хокуклы.

7.2. Беренче елның башлангыч эзерлек этабына гаризалар “Интернет” информатсион-телекоммуникацияләр челтәрендәге “Татарстан Республикасында электрон мәгариф” системасында edu.tatar.ru Порталы аша Порталда теркәлү узучылар электрон гариза тутырып, шулай ук Оешманың үзендә бирелергә мөмкин.

7.3. Оешмага кабул итү муниципаль хезмәт күрсәтүгә (эш башкаруга) расланган муниципаль биремгә туры килгән урыннар санына гамәлгә ашырыла.

7.4. Төркемнәренң минималь тулылыгы, шөгыльләнүчеләренң яше, спорт эзерлеге этапларында физик культура һәм спорт буенча тренировка дәрәсләренң озынлыгы, шулай ук тренерлык йөкләнеше спорт төрләре программаларында билгеләнә. Спорт эзерлеге этаплары өчен бу күрсәткечләр спорт төрләре буенча спорт эзерлеге Федераль стандартлары таләпләренә туры килергә тиеш.

7.5. Оешмага кабул итү физик культура һәм спорт буенча дәрәсләр төркемнәренә һәм спорт эзерлегенң агымдагы елдагы этапларына башкарыла.

7.6. Оешмага кабул итү, индивидуаль сайлап алу һәм Оешмага билгеләү түбәндәгечә гамәлгә ашырыла:

- физик культура һәм спорт буенча дәрәсләр төркемнәренә (мондый төркемнәр булганда) гомуми нигездә, балигъ булмаган гражданныр арасыннан, спорт белән шөгыльләнүгә тотрыклы кызыксыну формалаштыру һәм спорт эзерлеге үтү өчен сайлап алу максатында;

- башлангыч эзерлек төркемнәренә (мондый төркемнәр булганда) балигъ булмаган гражданныр арасыннан, спорт эзерлеге Федераль стандартларында һәм Оешмада расланган спорт төрләре буенча спорт эзерлеге программаларында билгеләнгән индивидуаль сайлап алу нәтижәләре нигезендә;

- эзерлекнең тренерлык этабы (спортта махсулашу этабы) төркемнәренә алдагы этапта (башлангыч эзерлек этабында) спорт эзерлеген уңышлы узган, сайланган спорт төре буенча сәләтен күрсәткән, контроль-күчеш (кабул итү) нормативларын һәм спорт төрләре буенча спорт эзерлеге Федераль стандартларына туры килгән спорт төрләре буенча спорт эзерлеге программалары таләпләрен үтәгән затлар арасыннан;

- спорт осталыгын үстерү һәм югары спорт осталыгы төркемнәренә спорт эзерлеге Федераль стандартлары нигезендә эзерлекнең индивидуаль планнарын үтәү, төрле дәрәжәдәге спорт ярышларында тотрыклы уңышлы чыгыш ясау нигезендә.

7.7. Керергә теләүчеләргә максималь күләмдә мәгълүмат бирү максатында Оешма үзенең мәгълүмати стендларында һәм Интернет информатсион-телекоммуникацияләр челтәрендәге рәсми сайтында урнаштыра:

- спорт төрләре буенча спорт эзерлеге программалары күчөрмәләрен;

- спорт төрләре буенча Оешмага керү өчен минималь яшкә карата таләпләрне;
- кабул итү комиссиясенә эш расписаниесе;
- спорт әзерлегенә һәр этабы буенча буш урыннар турындагы мәгълүматны;
- Оешмага керү өчен документлар тапшыру сроклары турындагы мәгълүматны;
- Оешмага керү өчен гомуми физик әзерлек һәм спорт төрләре буенча махсус физик әзерлек нормативларын;
- шәхси сайлап алулар үткәру графигын;
- сайлап алу нәтижеләре турындагы мәгълүматны;
- Оешмага кабул итү өчен кабул итү комиссиясе тәкъдим иткән затларның исемлеген;
- сайлап алу нәтижеләре буенча апелляция бирү кагыйдәләрен.

7.8. Оешма тарафыннан заказчылар белән Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары таләпләренә туры китереп төзелгән килешүләр нигезендә Оешма расланган муниципаль биремнән тыш түләүле спорт әзерлеге үтү өчен кешеләр кабул итәргә хокуклы.

7.9. Буш урыннар булганда Оешмага кабул итү һәм төркемнәрне тулыландыру агымдагы ел (тренировка елы) барышында башкарылырга мөмкин.

7.10. Керүчеләрне кабул итү тәртибе Оешманың локаль актында билгеләнә һәм сайлап алу нәтижеләре буенча кабул итү комиссиясе карары нигезендә чыгарылган Оешма директоры боерыгы белән рәсмиләштерелә.

VIII. МӘНФӘГАТЬЛӘР КОНФЛИКТЫН БУЛДЫРМАУ ҺӘМ ЖАЙГА САЛУ

8.1. Мәнфәгатьләр конфликты дип Оешма хезмәткәренә шәхси мәнфәгатьләре аның хезмәт вазифаларын тиешенчә башкаруына йогынты ясаганда һәм бу вакытта Оешма хезмәткәренә шәхси мәнфәгатьләре белән ул эшләгән Оешманың хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре арасында Оешма милкенә һәм (яки) аның эшлекле репутациясенә зыян салырдай каршылыklar килеп чыкканда яки килеп чыгарга мөмкин булганда барлыкка килгән вәзгыять кабул ителә.

8.2. Оешма хезмәткәренә аның хезмәт вазифаларын тиешенчә башкаруына йогынты ясаучы яки ясарга мөмкин булган шәхси мәнфәгатьләре дип Оешма хезмәткәренә хезмәт вазифаларын башкаруына бәйле рәвештә үзенә яки башка затларга акчалата керем, байлык, башка милек, шул исәптән милеккә хокук яки милеккә кагылышлы хезмәтләр алуы мөмкин булган мәнфәгатьләре кабул ителә.

8.3. Оешма директоры вазифаи бурычларны үтэгәндә мәнфәгатьләр конфликтна алып баручы яки алып баруы мөмкин булган шәхси мәнфәгатьләр барлыкка килүе хакында хезмәткәрләргә хәбәр итәргә бурычлы.

8.4. Оешма хезмәткәре вазифаи бурычларны үтэгәндә мәнфәгатьләр конфликтна алып баручы яки алып баруы мөмкин булган шәхси мәнфәгатьләр барлыкка килүе хакында Оешма директорына хәбәр итәргә бурычлы. Хәбәр итү тәртибе, хәбәрләрдә булырга тиешле мәгълүматлар исемлеге, бу мәгълүматларны тикшерүне оештыру һәм хәбәрләрне теркәү тәртибе Оешма директоры тарафыннан билгеләнә.

IX. ОЕШМАНЫ ҮЗГӘРТЕП ТӨЗҮ, ТИБЫН ҮЗГӘРТҮ ҺӘМ БЕТЕРҮ

9.1. Оешма Россия Федерациясе Гражданлык Кодексында, федераль законнарда каралган очракларда һәм тәртиптә үзгәртеп төзелергә мөмкин.

9.2. Оешманы үзгәртеп төзү түбәндәге формаларда гамәлгә ашырылырга мөмкин:

- ике яки берничә учреждение кушылып;
- Оешмага охшаш милек формасы булган ике яки берничә учреждениене кушып;
- Оешма охшаш милек формасы булган ике яки берничә учреждениегә бүленеп;
- Оешмадан охшаш милек формасы булган ике яки берничә оешма бүленеп чыгып.

9.3. Оешма кушылу һәм кушу формасында, әгәр күрсәтелгән процесста катнашучылар бер үк милекче милке базасында төзелгән булса, үзгәртеп төзелергә мөмкин.

9.4. Оешманың тибын үзгәртү федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

9.5. Оешма Россия Федерациясе Гражданлык Кодексында каралган нигеләрдә һәм тәртиптә берелергә мөмкин.

9.6. Бетерелүче Оешмага карата кредиторлар таләпләре законнарда туры китереп алынырга мөмкин булган милек хисабына үтәлә.

9.7. Кредиторлар таләпләрен үтәгәннән соң калган, шулай ук федераль законнарда туры китереп Оешма йөкләмәләре буенча алынуы мөмкин булмаган Оешма милке ликвидация комиссиясе тарафыннан Милекчегә тапшырыла.

X. УСТАВКА ҮЗГӘРЕШЛӘР ҺӘМ ӨСТӘМӘЛӘР КЕРТҮ

Оешма Уставына кертелүче үзгәреш һәм өстәмәләр юридик затларга дәүләт теркәве үткәрүче органда теркәлгән моменттан үз көченә керә.

Оешманы гамәлгә кую документларындагы үзгәрешләргә дәүләт теркәве законнар билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.